

Лікувальна функція української народної пісні

Українська народна пісня є унікальним явищем у світовій культурі. Вона вражає розмаїттям жанрів, стилів, глибиною змісту, незбагненною й незрівняною за своєю красою й простотою поезії. Бо ж не дарма народна пісня творилася протягом тисячоліть, а, отже, пройшла такий відбір. Якого не знав жоден музичний жанр.

Чим уважніша людина до народної пісні, тим легше вона відрізняє зерно від сміття, тим багатша її пожива від цілющої сили справжньої пісні.

В чому ж терапевтична дія пісні? Це так званий спеціалізований жанр, у якому майже нічого, іншого, крім емоцій немає. Ще вагітною, майбутня мама вивчає колискові, які незабаром співатиме дитині. Під часу співів і на матір, і на дитину накочуються цілющі хвили...

Наші предки підсвідомо відчували, що ї колискова пісня має лікувальну (психотерапевтичну дію). Через незбагненно прості й мудрі, теплі гойдання колискового ритму й маминої інтонації передаються дитині душевна рівновага, любов і довір'я до всього живого, один до одного. Нажаль дійсність не завжди прекрасна. Та в душі дитини вже сформувався перший захисний редут – в пам'яті дитини залишається інформація про те, що в житті більше доброго, ніж поганого. Достеменно відомо, що діти, які не знали, не чули, не сприймали у своєму ранньому дитинстві ні колискових, ні повчальних забавлянок чи пестушок, ні приповідок, зростають черствими до людської біди і горя, жорстокими до людей і тварин, загальмованими до навчання і сприйняття оточуючого. Не соромтесь плакати, слухаючи гарну пісню. Дайте волю сльозам. Це ваше очищення. Пісня лікує вашу думку.

Лікувальна функція української народної пісні є очевидною і на фізіологічному рівні. Людина свідомо чи несвідомо знаходила найздоровіший, найефективніший спосіб дихання. Недарма дихальні вправи були особливим об'єктом уваги найдавніших лікарів, жреців, воїнів, філософів. Швидкий вдих і повільний видих в узагальненому розумінні це й є пісня. Але незрівнянно глибшою й важливішою функція української народної пісні є на рівні психологічному. Пісня непомітно й завжди несподівано допомагає стати віч – на – віч із своєю бідною, душевною травмою. Бо людині властиво ховатись від власних психічних травм, не визнавати та не помічати їх – це надто болісно. Тому важко лікувати психічні хвороби.

Через емоційний канал пісня розкриває людині суть її душевної травми, акцентуючи на добрі, красі. Реакцією на розуміння будуть сльози.

В нашому сучасному стрімкому житті тепер майже не чути в домівках колісанок наших бабусь. На жаль, зникають українські народні пісні перлини – приповідки, забавлянки, віршовані смішинки, гумористичні небилиці. А чи варто нехтувати народним досвідом?

НАРОДНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ

ОЙ ЄСТЬ В ЛІСІ КАЛИНА

Ой єсть в лісі калина,
Ой єсть в лісі калина,
Калина, калина,
Комарики, дзюбрики, калина.

Там стояла дівчина.
Там стояла дівчина,
Дівчина, дівчина.
Комарики, дзюбрики, дівчина.

Цвіт-калнну ламала,
Цвіт-калину ламала.
Ламала, ламала,
Комарики, дзюбрики, ламала.

Та в пучечки в'язала,
Та в пучечки в'язала,

В'язала, в'язала,
Комарики, дзюбрики, в'язала.

ГАЛЯ ПО САДОЧКУ ХОДИЛА

Галя по садочку ходила,
Хусточку біленьку згубила,
Ходить по садочку, блукає,
Хусточку біленьку шукає.
Не журися, Галю-серденько,
Ми знайшли хустинку біленьку
У садочку біля малини.
Під зеленим листом тернини.

ВИЙДИ, ВИЙДИ, СОНЕЧКО

Вийди, вийди, сонечко
На дідове полечко.
На бабине зіллячко,
На наше подвір'ячко.
На весняні квіточки,
На маленькі діточки.
Там вони граються,

Тебе дожидаються.

ВЕСЕЛІ ГУСИ

В нашої бабусі
Ой веселі гуси:
Один сірий,
Другий білий —
Ой веселі гуси.
Витягнули шиї
І шиплять, як змії:
Один сірий.
Другий білий —
І шиплять, як змії.
Мили гуси лапки
Десь біля канавки:
Один сірий.
Другий білий —
Десь біля канавки.
Ось кричить бабуся:
— Ой, пропали гуси!
Один сірий.
Другий білий —
Гуси мої гуси.
Вийшли, вийшли гуси,

Кланялись бабусі:

Один сірий.

Другий білий —

Кланялись бабусі.

ОЙ ДЗВОНИ ДЗВОНЯТЬ

Ой дзвони дзвонять

Хорти вовка гонять

По болотах, очеретах.

Де люди не ходять.

ДИБИ-ДИБИ

Диби-диби, диби-би.

Пішла баба по гриби,

А дід по опеньки

В неділю раненько.

ОЙ МИНУЛА ВЖЕ ЗИМА

Ой минула вже зима.

Снігу, льоду вже нема.

Ой нема, ой нема,

Снігу, льоду вже нема.

Прилетіли журавлі

Й соловесчки малі.

Ой малі, ой малі,

Соловесчки малі.

Лугом квіти вже цвітуть,

Вівці травку вже пасуть.

Ой пасуть, ой пасуть,
Вівці травку вже пасуть.
Всі веснянку співаймо,
Весну красну вітаймо!
Вітаймо, вітаймо, весну красну вітаймо!

ЩЕБЕТАЛА ПТАШЕЧКА

Щебетала пташечка під віконечком.
Сподівалась пташечка весни з сонечком.
— Прилинь, прилинь, чаронько, весна красная,
Як легенька хмаронька в небі ясна.
Вбери степи травами, вквітчай ніжними
Потоки купавами білосніжними.
Осип луки перлами, вкропн росами,
Розлийся джерелами стоголосими!
Щебетала пташечка під віконечком,
Сподівалась пташечка весни з сонечком.

ВЕРБОВАЯ ДОЩЕЧКА

Пожвавлено
Вербовая дощечка.
Дощечка, дощечка,
По ній ходить Насточка,
Насточка. Насточка.
— Де ти, Насте, бувала,
Бувала, бувала,
Як діброва палала,
Палала, палала?
— Решетом воду носила,
Носила, носила.

Та й діброву гасила.

Гасила, гасила.

Вербовая дощечка.

Дощечка, дощечка.

По ній ходить Насточка, Насточка, Насточка.

Я КОЗА ЯРАЯ

Я коза ярая.

Півбока драная,

Півбока луплена,

За три копи куплена.

Тупу, тупу ногами.

Сколю тебе рогами.

Лапками загребу,

Хвостиком замету —

Тут тобі й край.

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО

Ой на горі жито...

Сидить зайчик, він ніжками чеберяє.

Коли б такі ніжки мала.

То я б ними чеберяла.

Як той зайчик.

Ой на горі просо...

Сидить зайчик, він ніжками чеберяє.

Коли б такі ніжки мала.

То я б ними чеберяла.

Як той зайчик.

Ой на горі гречка...
Сидить зайчик, він ніжками чеберяє.
Коли б такі ніжки мала.
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик.

ПАВУК СІРИЙ, ВОЛОХАТИЙ

Павук сірий, волохатий
Павук хижий, головатий
Павутину снує в хаті
На малих мушок.
— Мушка, мушка, стережися.
Павутини не торкай,
Бо як зловить павук лютий,
Буде, мушка, тобі край.

ДВА ПІВНИКИ

Два півники, два півники
Горох молотили, дві курочки-чубарочки
До млина носили.
Цап меле, цап меле.
Коза засипає, а маленьке козенятко
На скрипочку грає.

Танцюй, танцюй, козуленько.

Ніженьками туп-туп.

Татусенько з матусею принесуть нам круп, круп.

А вовчок-сірячок з лісу виглядає

Та на біле козенятко скоса поглядає.

БУВ СОБІ ЖУРАВЕЛЬ

Був собі журавель

Та журавочка.

Накосили сінця

Повні ясельця...

Приспів:

Наша пісня гарна й нова,

Починаймо її знову!

Був собі журавель... і т. д.

ЖЕНЧИЧОК-БРЕНЧИЧОК

Женчикок-бренчикок вилітає,

Високо ніженьку підіймає.

Як бито, набито, ніженьку пробито,

В зеленім луґу бери собі другу!

Ой до схід сонечка женчик схопивсь,

Росою чистою бречмк умивсь.

Зелене житечко в полі він жав,

З ранку до вечора не спочивав.

Ой по ланочку він весь день ходив.

Грудою гострою ніжку набив.

Хоч стерня колеться, ніжка болить —
Спати не хочеться, гулять кортить.

КРАЙ ДОЛИНИ МАК

Край долини мак,
Край великий мак,
Ой мак чистин, головистий.
Молодії ви, дівиці,
Станьте в ряд.
Тут буде лад.

ЯГІЛОЧКА

Ягіл. Ягілочка, Ягілова дочка
Устала ранесенько, вмилася білесенько.
Голівоньку чесала, стьожки надівала.
Квіточки позбирала, віночок заплітала.
На вулицю вийшла, як зіронька зійшла.
Взялася попід боки, показала вискоки.
Пішла до Дунаю, там рибонька грає.
Вибери собі дівоньку, як калинову квітку.

ІДИ, ІДИ, ДОЩИКУ

Іди, іди, дощику, зварю тобі борщику
В полив'янім горщику!
Іди, іди, дощику, цебром, відром, дійницею
Над нашою пашницею!
Іди, іди, дощику, зварю тобі борщику.

ПОДОЛЯНОЧКА

Десь тут була подоляночка,
Десь тут була молодесенька,

Тут вона сіла.
Тут вона впала,
До землі припала,
Сім літ не вмивалась,
Бо води не мала.

Ой устань, устань, подоляночко,
Ой устань, устань, молодесенька,

Вмий своє личко.
Личко біленьке.
Біжи до Дунаю,
Бери молоденьку,
Бери ту, що скраю.

ХОДИТЬ СОНКО ПО ВУЛИЦІ

Ходить сонко по вулиці,
Носить спання в рукавиці,
Носить спання в рукавиці.
Чужих діток пробуджує,
А Ганнусю присипляє,
А Ганнусю присипляє.

— Вступи ж, сонко, вступи до нас!

Буде тобі добре у нас,
Буде тобі добре у нас.
У нас хата тепленькая
І Ганнуся маленькая,
І Ганнуся маленькая.
Люляй же нам, Ганю, люляй,
Докупочкн очки стуляй,
Докупочкн очки стуляй.

КОТИКУ СІРЕНЬКИЙ

Котику сіренький, котику біленький,

Котку волохатий, не ходи по хаті;
Не ходи по хаті, не буди дитяти.
Дитя буде спати, котик воркотати.
Ой на kota — воркота, на дитину — дрімота.
Аа, люлі, а-а, люлі, а...

ПРИЛЕТІЛА ПЕРЕПЛЮЧКА

Прилетіла перепілонька
У зеленую дібровоньку,
Прилетіла, зажурилася.

Ой зелена дібровонько,
Ой бідная ти, головонько,
Що рано тебе спустошено.

Що рано тебе спустошено,
На траву — сіно покошено,—
Зосталося лише зіллячко.

Перше зіллячко — барвіночок,
Друге зіллячко — васнлечки,
Третє зіллячко — любнеточок.

РОЗЛИЛИСЯ ВОДИ

Розлилися води на три броди.

Приспів:

Двічі

Гей! Діти-квіти, весна красна,

Зілля зелененьке.

Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Що в першому броді зозуленька кує.

Приспів:

Гей! Діти-квіти... (Двічі)

Ку-ку. ку-ку...

Що в другому броді соловей щебече.

Приспів:

Гей! Діти-квіти... (Двічі)

Тьох-тьох, тьох-тьох...

Що в третьому броді сопілонька грає.

Приспів:

Гей! Діти-квіти... (Двічі)

Ду-ду, ду-ду...

Зозуленька кує, бо літечко чує.

Приспів:

Гей! Діти-квіти... (Двічі)

Ку-ку, ку-ку...

Соловей щебече, садки розвиває.

Приспів:

Гей! Діти-квіти... (Двічі)

Тьох-тьох, тьох-тьох...

Сопілонька грає, на грання скликає.

ЯК ДІЖДЕМО ЛІТА

Як діждемо літа та наждемо жита.

Літечко тепленьке, жито золотеньке.

Ой гоп, гопака, жито золотеньке. (Двічі)

З жита та пшениці гарні паляниці.

Всіх ми почастиємо, ще і затанцюємо.

Ой гой, гопака, ще і затанцюємо. (Двічі)

Їжте, молодиці, з медом паляниці.

Хлопцям та дівчатам пиріжечки з маком.

Ой гоп, гопака, пиріжечки з маком. (Двічі)

А старій Тетяні ще й млинці в сметані.

Весело гуляйте, нас не забувайте!

Ой гоп, гопака, нас не забувайте! (Двічі)

СОЛОВЕЄЧКУ, СВАТКУ, СВАТКУ

Соловеєчку, сватку, сватку, чи бував же ти в нашім садку?

Чи видав же ти, як мак сіють?

Ой так, ой так, он так сіють мак.

Соловеєчку, сватку, сватку, чи бував же ти в нашім садку?

Чи видав же ти, як ріс мак?

Ой так, ой так, ой так поріс мак.

Соловеєчку, сватку, сватку, чи бував же ти в нашім садку?

Чи видав же ти, як рвуть мак?
Ой так, ой так, ой так рвуть мак.
Соловеєчку, сватку, сватку, чи бував же ти в нашім садку?
Чи видав же ти, як їдять мак?
Ой так, ой так, ой так їдять мак.

ЖУРАВЕЛЬ

Занадився журавель, журавель
До бабиних конопель, конопель.

Приспів:

Сякий, такий журавель,
Сякий, такий довгоносий,
Сякий, такий довгоногий,
Сякий, такий виступає,
Конопельку вищипає.

Оце тобі, журавель, журавель,
Не літай до конопель, конопель!

Приспів.

Щоб ти більше не літав, не літав,
Конопельку не щипав, не щипав.

Приспів.

ШУМ

Ой нумо, нумо в зеленого Шума,
А в нашого Шума зелена шуба.
Он Шум ходить по діброві,

А Шумнха рибу ловить.
Ой заплетися, Шуме, заплетися
Та зеленим барвінком розстелися.

ДІВКА ЯВДОШКА

Дівка Явдошка
Сіяла пшеницю.

Приспів:

Джар, джар, Джарочка,
Чи варила, душа мила,
Чи варила, джар?

Дівка Явдошка
Пшеницю полола.

Приспів.

Дівка Явдошка
Пшениченьку жала.

Приспів.

Дівка Явдошка
Пшеницю в'язала.

Приспів.

Дівка Явдошка
Пшеницю возила.

Приспів.

Дівка Явдошка

Пшеницю молотила.

Приспів.

Дівка Явдошка

Пшеницю молола.

Приспів.

КОРОЛЬОК

Чорнобривий корольок край города ходить. (Двічі)

Чорнобривий корольок пожалуйте в городок. (Двічі)

Чорнобривий корольок, у боки візьміся. (Двічі)

Чорнобривий корольок, низько поклонися. (Двічі)

Чорнобривий корольок, устань, примудрися, (Двічі)

Чорнобривий корольок, гарненько вберися. (Двічі)

Чорнобривий корольок, у боки візьміся. (Двічі)

Чорнобривий корольок, низько поклонися. (Двічі)

ІВАНЧИКУ-БІЛОДАНЧИКУ

Іванчику-білоданчику,

Поплинь, поплинь по Дунайчику,

Розчеши русу косу і гарненькі брівця.

Ти візьміся за підбоки.

Покажи нам свої скоки.

Розчеши русу косу і гарненькі брівця.

Ти візьміся за підвишки,

Гляди собі товаришки.

Гляди другу з калинового лугу.

Українські
народні пісні
для дітей

